

Nowoczesna biblioteka akademicka wobec wyzwań ery cyfrowej

Uniwersytet Ekonomiczny
we Wrocławiu

mgr Beata Chrapczyńska
Oddział Dokumentacji i Promocji
Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego
we Wrocławiu
beata.chrapczynska@ue.wroc.pl

Główne cechy społeczeństwa wiedzy

- kreatywność - generowanie nowej wiedzy i pogłębianie istniejącej,
- innowacyjność - wykorzystywana do poprawiania jakości produktów i ich funkcji,
- umiejętność określania stopnia relewancji - umiejętność zastosowania wiedzy w odpowiedni sposób i do odpowiednich celów.

Kolejną cechą „nowego”, bo dopiero kształtującego się społeczeństwa jest konwergencja wiedzy - trudno dziś mówić o granicach między technologią, naukami humanistycznymi i sztuką, pomiędzy poszczególnymi dyscyplinami nauk, które wzajemnie się przenikają i ta właśnie cecha decyduje w dużym stopniu o ich atrakcyjności.

[E. J. Kurkowska]

Misja bibliotek i bibliotekarzy w cyfrowym świecie:

- kształtowanie kultury informacyjnej
- badanie procesów bibliotecznych i informacyjnych,
- ocena jakości usług informacyjnych,
- uczenie odpowiedzialności za informację i jej skutki społeczne,
- organizacja i zarządzanie informacją cyfrową.

[W. Babik]

Funkcje bibliotek uniwersyteckich

- **Edukacyjna** - wsparcie programów dydaktycznych - przede wszystkim (ale nie tylko) uczelni macierzystej oraz studiowania indywidualnego,
- **Informacyjna** - możliwie kompletny serwis informacyjny z ustalonych (...) zakresów wiedzy, a także materiały do badań naukowych,
- **Intelektualna** - pobudzanie myślowej refleksji w następstwie procesów komunikacji (...), inspiracja procesów intelektualnych”

[S. Cisek]

„Generacja Google” - oferta biblioteki akademickiej

- związana jest z wychodzeniem naprzeciw potrzebom i wymaganiom młodej społeczności akademickiej - jeśli chcemy przyciągnąć młodzież do biblioteki to trzeba dołożyć wszelkich starań, aby była dla nich atrakcyjna, tj. korzystanie z jej usług przynosiło satysfakcję i wymierne efekty (szybkość obsługi, kompletność zasobów itp.),
- związana z misją edukacyjną biblioteki - jest to szkolenie użytkowników w zakresie wyszukiwania informacji w systemach informacyjnych (bazy danych, katalogi elektroniczne, biblioteki cyfrowe). Posługiwanie się nimi do odnajdowania informacji może być trudniejsze ze względu na specjalistyczny język, rozbudowany interfejs oraz sztywną, odmienną od stron internetowych strukturę zasobów informacyjnych. Szkolenie nie powinno ograniczać się jedynie do edukacji informacyjnej, ale także obejmować zagadnienia istotne dla rozwoju naukowego studentów, tj. sporządzania bibliografii, organizowania i selekcji informacji oraz umiejętności oceniania jej jakości.

[S. Skórka]

Nowoczesna biblioteka akademicka - kierunek wiedza

- ❑ oferta dla studentów - usługi online, zasoby elektroniczne, dydaktyka (3 poziomy szkolenia użytkowników oraz kurs e-learningowy),
 - ❑ oferta dla naukowców - szkolenia z zakresu bibliometrii, w kierunku oceny parametrycznej Uczelni (Bibliografia dorobku pracowników),
 - ❑ w kierunku otwartych zasobów - projekt repozytorium, propagowanie idei Open Access (informacje dla pracowników uczelni), UEPortal - artykuły cykliczne.
-

Biblioteka Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu - nowa jakość usług

- **Odpowiedź na potrzeby użytkowników - powołanie Ośrodka Informacji Ekonomicznej**

- **Usługi on-line - formularze do kontaktu użytkowników z biblioteką**

- Uwagi i opinie
- Propozycje zakupu
- Zapytaj bibliotekarza
- Wyp. Międzybiblioteczna/Książki
- Wyp. Międzybiblioteczna/Artykuł
- Informacja ekonomiczna
- Informacja bibliograficzna
- Bibliografia

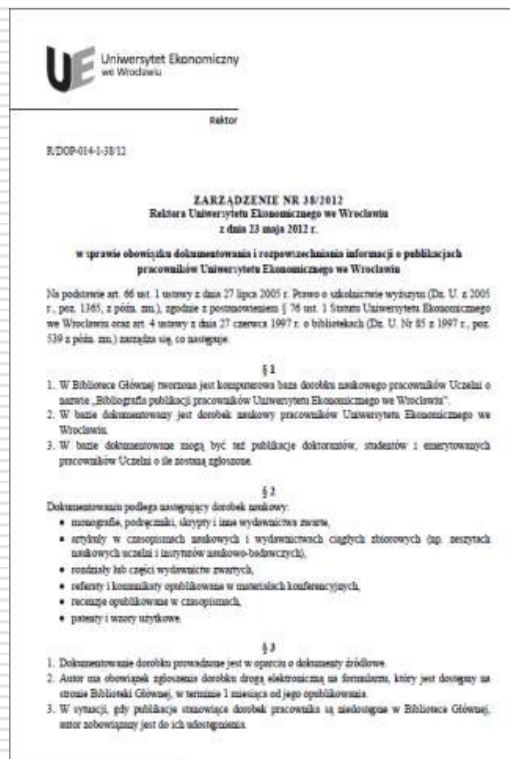

(w zakresie komunikacji e-mailowej mamy jako biblioteka 3 miejsce w rankingu Bibliosfery - badanie przeprowadzone przez Paulinę Milewską)

- **Oferta dla użytkowników: BazEkon, DBC, MULTI, formy komunikacji : strona domowa,gg, profil na Facebooku,**
 - **Elastyczność struktury organizacyjnej (praca w zespołach zadaniowych np. ds. repozytorium, dokumentacji).**
-

Rejestracja dorobku naukowego pracowników Uczelni w wersji elektronicznej - ważniejsze daty

- ❑ 1996 - zakup systemu PROLIB firmy Max-Elektronik,
- ❑ 2001 - instalacja modułu bibliograficznego PROWEB,
- ❑ 2012 - Zarządzenie Rektora w sprawie obowiązku dokumentowania i rozpowszechniania informacji o publikacjach pracowników Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu,
- ❑ 2012 - utworzenie formularzy on-line do zgłaszania publikacji,
- ❑ 2013 - konwersja danych do nowej wersji modułu bibliograficznego (format MARC21).

Dorobek pracowników : KSIĄŻKA

Imię i nazwisko pracownika (wymagane)
Podaj imię i nazwisko...

Tytuł/stopień naukowy (wymagane)
mgr

Wydział (wymagane)
Wydział Nauk Ekonomicznych

Adres e-mail (wymagane)
Wpisz swój e-mail...

Nr telefonu
123-456-789

Typ publikacji (wymagane)
monografia
książka
podręcznik
materiały konferencyjne

Autor/-rzy lub Redaktor/-rzy (wymagane)
Wpisz autor(a)ów...

Miejsce i rok wydania (wymagane)
Wpisz dane...

Wydawnictwo (wymagane)
Wydane przez...

Adres URL
http://...

Uwagi
Dodatkowe informacje...

Wyślij formularz

Modele współpracy bibliotek z działami nauki

- Biblioteka opracowuje bibliografię dorobku naukowego, lecz nie rejestruje punktacji. Dział nauki nie korzysta z bazy i uzyskuje dane do własnych celów bezpośrednio od autorów.
- Biblioteka opracowuje bibliografię dorobku naukowego i nie rejestruje punktacji lub rejestruje punktację częściowo:
 - a) dział nauki korzysta z wykazu publikacji poprzez WWW,
 - b) dział nauki pobiera dane do własnego systemu w celu dalszego przetwarzania.
- Biblioteka opracowuje bibliografię dorobku naukowego, rejestruje kompletną punktację, dostarcza gotowe dane według bieżących życzeń działu nauki, automatycznie przekazuje dane do systemu Ankieta Jednostki OPI.
- Biblioteka opracowuje opisy bibliograficzne. Dział nauki punktuje opisy, korzystając z własnego hasła do systemu i sprawnie posługuje się modułami analitycznymi systemu.
- Dział nauki samodzielnie opracowuje bibliografię dorobku naukowego i rejestruje punktację.
- Bibliografia dorobku naukowego jest elementem Systemu Przepływu Informacji Naukowej (SPIN), tj. ogólnego systemu informatycznego zawierającego pełne dane o badaniach naukowych uczelni lub instytutu.

[J.Głębocki]

Bibliografia Publikacji Pracowników Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu - zamierzenia

- ❑ kontynuowanie bieżącej rejestracji dorobku,
 - ❑ uzupełnianie bazy o brakujące publikacje (od 1994r.),
 - ❑ wprowadzanie danych bibliometrycznych (np. IF, punktacja ministerialna) dla wszystkich publikacji opublikowanych - data graniczna 2013r.,
 - ❑ zwiększenie liczby hipertączy do pełnych tekstów dostępnych online (np. repozytorium),
 - ❑ wzrost znaczenia i wykorzystania bazy na uczelni (Dział Nauki, pracownicy naukowi),
 - ❑ Polska Bibliografia Naukowa.
-

Repozytorium instytucjonalne

- ❑ cyfrowe archiwum gromadzące i rozpowszechniające dorobek intelektualny społeczności naukowej,
 - ❑ zespół usług, które uniwersytet oferuje członkom swojej społeczności - usługi te służą zarządzaniu oraz upowszechnianiu cyfrowych dokumentów tworzonych przez instytucje i jej członków,
 - ❑ jest zobowiązaniem instytucji do zarządzania materiałami cyfrowymi z uwzględnieniem długoterminowego zabezpieczenia obiektów, jak również dostępu do nich oraz ich rozpowszechniania,
 - ❑ w repozytorium mogą być deponowane materiały niepublikowane gdzie indziej: rozprawy doktorskie, niepublikowane materiały konferencyjne, jak również rezultaty badań w postaci surowych danych,
 - ❑ repozytorium zapewnia również bazę materiałów pomocnych w działalności dydaktycznej, stanowi narzędzie w walce z plagiatami, a zarazem pełni funkcję archiwum.
-

Repozytorium sposobem na promocję dorobku pracowników uczelni - misja i plany

- cel - zapewnienie dostępu do wyników badań powstających w danej uczelni jest początkiem drogi do integracji z ośrodkami naukowymi, a dla bibliotek akademickich szansą na pokazanie, że biblioteka to aktualnie „magazyn wiedzy”,
 - jako biblioteka akademicka mamy aktualnie do podjęcia nowe zadania, związane jest to z parametryzacją nauki oraz potrzebą zwiększenia widoczności i cytowalności publikacji pracowników naszej uczelni,
 - współtworzymy kolekcję Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej, w najbliższych zamierzeniach mamy powołanie uczelnianego repozytorium (grudzień 2012 - został powołany zespół zadaniowy ds. repozytorium)
-

Repozytorium BG UE - etapy realizacji projektu

- ❑ wybór oprogramowania,
 - ❑ instalowanie oprogramowania,
 - ❑ dostosowanie aplikacji do potrzeb instytucji (struktura repozytorium oparta na strukturze uczelni, przystosowanie interfejsu repozytorium do postaci przyjaznej użytkownikom),
 - ❑ budowanie kolekcji repozytorium, wypracowanie procedur, ustanowienie polityki funkcjonowania, która zawierać powinna przejrzyste zasady gromadzenia, deponowania, udostępniania i zabezpieczenia dokumentów w nim deponowanych),
 - ❑ przystosowanie interfejsu repozytorium dla potrzeb uczelni (grafika, logo, logotyp),
 - ❑ szeroko pojętą działalność promocyjną projektu (ankieta kierowana do pracowników naukowych, materiały informacyjne dot. projektu, szeroka informacja o korzyściach i zaletach deponowania publikacji w repozytorium (wzrost liczby cytowań), referat nt. projektu zostanie opublikowany w uczelnianym czasopiśmie UEPortal, informacje nt. ruchu OA).
-

Ruch Open Access - dwie strategie

- **Czasopisma Open Access** - „złoty” OA, nowe czasopisma powinny powstawać jako OA, stare transformować do OA, brak ograniczeń praw autorskich, w zamian rozwiązania typu Creative Commons
- **Autoarchiwizacja** - „zielony” OA, autorzy sami zamieszczają swoje publikacje w otwartych repozytoriach, użytkownicy widzą wszystkie repozytoria jako jeden zasób

Repozytoria instytucjonalne - archiwizacja intelektualnego dorobku instytucji, publikacje typu: doktoraty, artykuły, materiały dydaktyczne, prace badawcze itp.

Nowy budynek - nowa przestrzeń, nowe możliwości

- ❑ Otwarcie wrzesień 2011 r.
- ❑ Formuła biblioteki otwartej
- ❑ Dwa lata działalności - refleksje

Biblioteka miejscem spotkań

Biblioteka bliżej „centrum” uczelni: odbywają się tu wszelkiego rodzaju imprezy, eventy, wystawy, spotkania autorskie (promocje książek), spotkania z cyklu „Świat jest tym, co opowiedziane...pt. Rosja, Czechy (inicjatywa pracowników biblioteki), zwiedzanie biblioteki jednym ze stałych punktów wizyty na uczelni, konferencje (w tym współorganizowana przez bibliotekę), Boże Narodzenie 2012 - wspólne kolędowanie społeczności uczelnianej, Bibliogrill - integracja w środowisku bibliotekarskim (Bibliosfera), Odjazdowy Bibliotekarz, Targi Pracy, Rekrutacja 2013 - punkt informacyjny, aktywne uczestnictwo w Dolnośląskim Festiwalu Nauki (wycieczki, wykłady).

Biblioteka bez barier

- ❑ **Udogodnienia architektoniczne** - windy, blaty, podjazdy, miejsca parkingowe, specjalne stanowiska pracy, kabina pracy indywidualnej
- ❑ **Sprzęt dla niewidomych i niedowidzących** - (m. in. ClearView+, urządzenie lektorskie SARA, ClearReader Advanced, powiększalnik Ruby, monitor brajlowski Focus)
- ❑ **Bibliotekarz do kontaktu z czytelnikami niepełnosprawnymi** - pomoc w wyszukiwaniu książek, wydruki brajlowskie
- ❑ **Współpraca przedstawiciela biblioteki z pełnomocnikiem ds. studentów niepełnosprawnych**

Oferta biblioteki akademickiej - podsumowanie

- ❑ oferuje swoim użytkownikom zbiory tradycyjne i elektroniczne oraz szeroki wachlarz usług i technologii informacyjno-komunikacyjnych,
 - ❑ oferuje odpowiednie wyposażenie, komfortowe miejsca do pracy naukowej (indywidualnej i grupowej),
 - ❑ Jest atrakcyjnym miejscem spotkań i aktywności (wystawy, konferencje, prelekcje i spotkania towarzyskie), „miejsce trzecie”,
 - ❑ Jest „biblioteką otwartą” - czyli oferuje wolny dostęp do zbiorów, ale też jest „otwarta” na zmiany, innowacje i nowe wyzwania.
-

Dziękuję za uwagę

Uniwersytet Ekonomiczny
we Wrocławiu

Bibliografia

- Kurkowska E. J.: Edukacja informacyjna w bibliotekach a rozwój społeczeństwa wiedzy. Warszawa 2012.
 - Babik W.: Nowe wymiary kultury informacyjnej w XXI wieku. [Dostęp online, 23.09.2013] http://www.up.krakow.pl/biblio/konferencja/pdf/Babik_W.-Nowe_wymiary_kultury_informacyjnej.pdf
 - Cisek S.: Biblioteka uniwersytecka i Nauka 2.0. Nowe wyzwania? [Dostęp online, 23.09.2013] <http://fr.slideshare.net/sabinacisek/biblioteka-uniwersytecka-i-nauka-20-nowe-wyzwania-presentation>
 - Skórka S.: Biblioteka akademicka wobec wyzwań użytkowników „generacji google”. [Dostęp online, 23.09.2013] <http://www.bg.up.krakow.pl/bie/?p=602>
 - Głębocki S.: Integracja bibliografii dorobku naukowego z systemem przepływu informacji naukowej. [Dostęp online, 23.09.2013] http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/glebocki_pietruszewski.php
-